

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 " — "
Na štvrt roka — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. száma.
Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do redakcie, ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia taktiež.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Volebné atrocities.

Georg Szmrecsányi krajinový vyslanec kresťanskej ľudovej strany 18. júla pri nepretržitej pozornosti všetkých politických stránok, cez tri hodiny rečnil v krajinovom sneme a nielen v parlamente, lež i pred celým svetom odhalil všetky nezákonnosti, neriady a atrocities, ktorými strana takrečenej národnej práce dosiahla jej chýrnu väčšinu. Čo Georg Szmrecsányi v jeho reči nestranné predniesol, to všetko sám zkusil, o tom sám presvedčil sa v ľudáckych okresoch Horných Krajov a to všetko nepodvratným dôkazom je toho, že s väčšinou strany národnej práce, krajinu znovu opanoval starý liberalizmus so všetkými jeho ohybnými hriechami.

Nielen starý liberalizmus, lež i celú väčšinu národnej práce na večné veky bifagoval Georg Szmrecsányi, keď v reči svojej nepodvratne verne odhalil všetky nezákonnosti, atrocities a nepravosti, akých pri voľbách dopustili sa liberáli. Zriedkavú reč túto zbytočné by bolo bližšie vysvetlovať, nech si ju každý prečíta v nasledujúcej úplnej osnove:

Volebné neriady.

Výsledok uplynutých volieb nenie čisté objavenie slobodnej vôle obyvateľstva krajiny, bo volby tieto prevedené boli na základe takého volebného zákona, ktorý len nepatrnej čiastke krajinového obyvateľstva dá právo (Pravda! Tak je! z ľava) a k tomu i túto nepatrnú čiastku, násilnosťou, slovom a peňazmi utlačila vládna moc.

Už vyše týždňa reční sa tu o neriadoch a prechmatoch, páchaných pri posledných voľbách. Vôbec panuje už to presvedčenie, že vláda pri voľbách ešte nikdy natoľko neuplatnila svoju moc v celom smere, ako pri terajších voľbách. Ja v tomto obore mám svoje osobné skúsenosti, ktoré tu prednesem. (Čujme! Čujme!) Pri prednesení týchto nezákonností a prechmatov cieľom mojím je presvedčiť vládu, že nebude v stave v pokoji pracovať a že je to celkom nemožná vec, od tohoto parlamentu očakávať podporu natoľko žiadanej národnej práce, keď vláde oproti postavená je opozícia, rozhorčená a pobúrená takými nezákonnosťami a prechmatmi, aké tu spomenuté boli. (Pravda! Tak je! z ľavej a najkrajnej ľavej.) Neidem ja tvrdiť, že zo stránky opozície všetky volby a všade prevedené boli bez každého zovňajšieho násillia a vplyvu (Schvalovanie z prava) bo keď pátrame, presvedčíme sa o tom, že pri volbe krajinových vyslancov, keď je ľud rozčulený, z jednej i z druhej strany najdeme záprdky a rozbité hlavy. Keď tu ale hovorím o volebných prechmatoch, nerozumiem pod tým bitky, prevádzané v krčmách, ani tu neidem opisovať také objavy, keď do daktorého kandidáta nezralí šuhaji záprdkami hádzali, za čo ich potom dobre vymlátili, lež pod volebnými prechmatmi, ktoré tu musíme spomenúť, rozumiem nezákonnosti, aké vláda a sbor úradníkov páchaly pri voľbách nepatričným vplyvom a podplácaním. (Schvalovanie z ľava.)

Z protivnej strany predhadzujú nám jednostajne, že úradníci dopustili sa prechmatov aj v záujme opozicionálnych kandidátov.

Karol *Huszár* (šárváarsky): Biely havran!

Georg *Szmrecsányi*: Je to veľmi jednoduchá vec, treba s ňou na čisto prísť. Tu je čas a príležitosť k tomu. Treba dokázať kde, kedy a akým spôsobom páchali úradníci prechmaty v záujme opozicionálnych kandidátov.

Aj z toho nás obviňujú, že agitujeme. Nuž pre pána Boha, či si možno myslieť voľbu krajinského vyslanca, bez agitovania? Veď voľba krajinských vyslancov je boj za zásady a programy, akože teda kandidát presvedčí voličov o svojej pravde, keď neagituje?

Vilhelm *Sümegei*: Peňazmi! Násilensvom!

Georg *Szmrecsányi*: Veď áno! Znáam ja voľbu aj bez agitovania a toto je, zdá sa mi, špeciálny vynález pracovnej strany. (Smiech zľava.) Videl som v bárkolko pádoch, že taký pán kandidát pracovnej strany prišiel ta do stredišťa volebného okresu, ukázal sa, ztrávil tam niekoľko hodín a potom odišiel; vyvolili ho a poslal nebolo ho viac vidieť v okrese. Keď zanechal okres, rozumie sa, nemohol ísť agitovať. Agitáciu ale miesto neho odbavili: slúžny, notári, peniaze a žandári. Tento spôsob agitovania ale taku rozčulenosť vzbudil vôbec po celom okrese, že by to medzi riadnymi okolnosťami ani sto agitátorov nebolo vedelo dosiahnuť.

Ctená snemovňa! Veľmi mnoho správ som dostal o volebných prechmatoch, zpáchaných zvlášte na Horných Krajoch, neprednesem ich ale všetky a spomenem len tie, o ktorých som sa sám osobne presvedčil. Za hodnovernosť tých údajov ale, ktoré tu prednesem, dľa ľudskej možnosti osobne dobre stojím a sodpovedám. (Čujme! Čujme!)

Prv, než bych ale ku pojednávaniu týchto údajov prešiel, prosím o dovolenie, aby som rozpovedal celý pôvod týchto volebných prechmatov. Držím to za nevyhnutne potrebné, bo ctení páni vyslancovia, len tak náležite presvedčia sa o tých huncútstvach, z ktorých, zvlášte na Horných Krajoch už celú školu utvorili a ktorými zcela utlačili prejavenie slobodnej mienky a nemožným učinili každej opozicionálnej stránke, aby sa tam uplatnila.

Keď už spomínam zneužívania úradnej moci a volebné prechmaty, nemôžem za to, že mi vždy najsamprv príde na myseľ trenčianska stolica. Neni toto otázka len lokalnej važnosti,

bo táto otázka dosiahla už krajinskej významnosti, ponevác trenčianska stolica je to hniezdo, od ktorého nakazené sú takrečeno celé Horniaky. Tu položil základ tohoto systému a tu utvoril túto školu zvestný föispán trenčianskej stolice Julius Szalavszky. Tu presvedčili sa ľudia o tom, že volebné prechmaty a nezákonnitosti slobodno je nielen páchať, lež za to prichodí ešte aj odplata. (Tak je! Pravda! z ľavej a krajnej ľavej.)

Ctená Snemovňa! Každý sa ešte dobre rozepamätá na voľby: Bánffy-Jeszenszky roku 1896.

Jeden hlas (z ľavej strany): O tom nech hovorí Ján Zichy!

Ján *Richter*: Vy ste sa tiež v nich súčasťnil!

Georg *Szmrecsányi*: Ja som r. 1896. ešte len do školy chodil a nemohol som sa súčasťnovať pri voľbách, vy ale pane vyslanec tuhste vtedy pracoval pri voľbách a to ako horlivý bojovník ľudovej strany. (Hluk z ľavej strany.)

Mikuláš *Zboray*: Chvála Bohu, že už neni členom ľudovej strany!

Georg *Szmrecsányi*: *Nespomínam ja to preto, ako by mi bolo ľúto, že pán vyslanec neni viac členom našej strany, bo sa ja tomu len veľmi teším, že som neni prinútený sedieť s ním v jednej strane.* (Schvalovanie z ľudovej strany. Hluk.)

Predseda: Ticho prosím.

Mikuláš *Zboray*: Veď aj na vás prejdeme ctená protivná stránka. (Čujme! Čujme!)

Stará škola.

Georg *Szmrecsányi*: Každý zaiste dobre sa pamätá na mena: Čaca, Varín, Nitra, Štomfa, Považská Bystrica, Púchov atď. Prosím o dovolenie, aby som len niekoľko slovami rozpovedal, ako prevádzali voľbu na Čaci.

Jedon hlas (z pravej strany): Teraz?

Georg *Szmrecsányi*: Nie, lež roku 1896. Ten spôsob, ako tam vtedy previedli voľbu, je základom terajších volieb. (Hluk z pravej.) Na Čaci je včul v móde, že tam kortešujú po anglicky. (Smiech z ľavej.) Tehdajšiu voľbu zkrátka opíšem, bo s tým nechcem unovať snemovňu. Ablegátski kandidáti boli vtedy: terajší čanádsky biskup Ján Csernoch a predseda obchodníckej banky Leo Lánczy. Csernoch vtiahol na voľbište s asi poldruha tisíc voličmi. Lánczy mohol

tam mať dve-tri sto voličov. (Hluk z pravje.) To je factum a nie žart. Volebný predseda postavil sa potom pred voličov a oslovil ich nasledovne: Zadané sú dve odporúčania, v jednom odporúčaný je za kandidáta predseda obchodnej banky budapeštianskej Leo Lánczy, ktorého znám osobne. V druhom odporúčaní kandidovaný je za ablegáta Ján Csernoch ostrihomský obyvateľ, ktorého osobne neznám. Viem síce, že existuje v Ostrihome kanonik menom Ján Csernoch, poľahke totožnosti jeho osoby ale pochybujem a preto ho nekandidujem, lež vyhlasujem, že za ablegáta jednohlasne vyvolený je Leo Lánczy. (Veľký hluk z lavej.)

Karol *Huszár* (šárváarsky): Toto sa skutočne stalo! (Neprestajný hluk. Výkriky z lavej: Toto sa stalo v mene liberalizmu! Výkriky z pravej: Včul? Predseda cengá.)

Georg *Szmrecsányi*: Len trpezlivosť ctená Snemovňa! (Čujme! Čujme! z lavej.) Prídeme aj ku terajším volbám.

Ctená Snemovňa! Pri varinskej volbe kandidát ľudovej strany Markovics kanonik, vťahol na voľbište asi s 2000 voličmi, na kandidáta liberálnej strany odovzdané bolo dohromady 237 hlasov a predsa tento vyhlásený bol za vyvoleného ablegáta.

Karol *Huszár* (šárváarsky): S Jánom Zichym priam tak urobili tí liberálni páni! (Hluk.)

Georg *Szmrecsányi*: Ako ostatne liberáli na Horných Stranách zachádzali s opozíciou zvlášte s ľudovou stranou, toho klassickým svedkom je gróf Ján Zichy, terajší pán minister kultu, ktorý roku 1895. v Nitre len passívne mohol brať účasť pri voľbe, bo aby nitriansky mandát zadovážili liberálnej strane, odohnali mu 800 voličov. Jestli teda ctený pán ministerpredseda alebo členovia vlády v tejto veci potrebujú vysvetlenie, nech sa ako na hodnovernú adresu obratia na pána ministra kultu, ten im môže povedať, že sa takéto veci u nás skutočne stávajú.

Pred chvíľou skočil mi volakto do reči s tým aby som dokázal, čo tvrdím. Na dôkazy ale neni tu žiadnej potreby, bo Leo Lánczy, pod nátlakom verejnej mienky, zrekol sa sám neprávne nadobudnutého mandátu čacanského, zvestnú voľbu varinsku ale, horrible dictu zrušil sám verifikáčny výbor snemovne.

Jedná sa tu teda o zcela dokázané obžaloby, z ktorých presvedčila sa opozícia, že takýto potupný systém normálnou zbraňou zlomiť nemožno. Tieto volby prevádzal štátny sekretár Alexander Jeszenszky za ministerpredsedníctva Dezidera Bánffy. Dezider Perczel bol vtedy ministrom vnútra a všetko viedol trenčiansky fõispán Szalavszky. Keď o týchto hrozných veciach dozvedela sa opozícia, v krajinskom sneme vyvolala dlhé, ohnivé debatty, dokázala, ak veľké svevolnosti sa tu páchaly, jedným slovom, obecnstvu krajinskému v pravom svetle predstavila Szalavszkyho, hlavného človeka týchto prechmatov.

Vtedy aj zahraničie začalo sa zaoberať s týmito neriadmi. Noviny zahraničia cez týždne a týždne pisaly články o týchto, z jejich stanoviska smiešnych veciach a veľmi správne zavtváraly na to, že to nemôže byť kuftúrny štát, v ktorom sa stávajú tak hrozné veci a kde panuje také barbarstvo. So všetkým právom môžeme sa preto pýtať, či tí, čo tie nezákonnosti páchali. slušne boly potrestaní? Nie. Malých ničomníkov pustili slobodne Szalavszkyho, o ktorom bolo dokázané, že nohami šliapal zákony, že v istom ohľade zaviedol i ministra vnútra a že ku všetkému je hotový, aby ku dačomu prišiel, ministerpredseda Dezider Bánffy a minister kultu Dezider Perczel odporúčali jeho veličenstvu, aby bol vyznačený najvyšším vyznačením, radom totiž Svätého Štefana a titulom skutočného vnútorneho tajného radcu.

Nastaly potom čistejšie pomery. Parlamentárna opozícia sa spojila a podujala v parlamente tuhý boj proti Bánffyho vláde a proti väčšine, nezákonnými prostriedkami posháňanej. A ctená stránka národnej práce, dobre si to treba zapamätať, tá väčšina pozostávala nie z 246, lež z 327 členov a po päťštvrti roka predsa sa rozpadla: treba teda dobre pozor dávať a ohľad brať na túto okolnosť. (Tak je! Tak je! z lavej.) Koloman Széll začal svoju čistiacu prácu a prvým jeho účinkom bolo, že prepustil Szalavszkyho. Pán ministerpredseda ale Szalavszkyho, vzdor toho, že ten všestranne známym šliapaním zákonov a násilenstvom meno svoje nevymazateľne vpisal do kroniky škandálov trenčianskej stolice, tohoto človeka znovu vymenoval za fõispána stolice trenčian-

skej. Štátneho sekretára Jeszenszkyho ale vzal ku sebe k prevedeniu volieb.

Jedon hlas z pravej: To je už stará vec!

Georg *Szmrecsányi*: Neni to stará vec, stalo sa to sa len teraz. S tým ale dokumentoval a dokázal, že nielen porozumený je s týmto násilníckym volebným systémom, lež že ho hotový je aj previesť. V našom predpokladaní sme sa nezklamali. Dôkazom toho sú výsledky volieb a ten spôsob, akým byly prevedené. (Tak je! Pravda! z ľavej strany.)

(Pokračovanie nasleduje.)

Z Kysúc.

Muchotrávka, ináč «Slovenské Ludové Noviny», jakožto plátok Fera Skyčáka a spoločníkov píše z Kysúc, že kresťanská ľudová strana povedomých Slovákov neustále vyhlasuje za nekresťanov, nekatolíkov, liberálov, atď. No, to neni pravda, lebo ona každého Slováka si ctí a váži, pokiaľ nerobí darebné prechmaty. My držíme len tých za nekresťanov a liberálov, ktorí s takými držia, za takých kortešujú a takých odporúčajú.

A či Skyčák, Tomanek a Rath neodporúčali liberála, či neodprúčali takého za ablegáta, ktorý nikdy bojovať nebude za spravodlivé požiadavky Slovákov, za všeobecné tajné hlasovanie? Ktože teda klame Slovákov? Či nie čvachovia národníarski, ktorí na jednom mieste hovoria o ohni a na druhom mieste o vode? Či je toto neni faľošná hra?

Pidimužik má pravdu v tom, čo písal o výšspomenutých buntošoch, Jejich pokračovanie zatracuje i Hlinka. Veru, ani Krautmann, ani Ceizel, ani Filkorn nekážu ináč slovenskému ľudu, len v tej reči, v ktorej ľud rozumie a o maďarizovaní sa tu nikomu ani nesníva. My sme nepriatelia nie slovenčiny, lež liberalizmu, so cialdemokracie a neznabožstva. Naša kresťanská ľudová strana nebere ohľad na reči, lež na zásady a nezná rozdielu medzi osobami, lež medzi statočnosťou. Údovia kresťanskej ľudovej strany môžu byť všeliakej reči, pri tom ale len jednej politickej statočnosti. Za prípadné chyby jednotlivých osôb, ľudová strana nemôže, preto sa tu aj nejedná o osoby, lež o stranu. A či poprední mužovia slovenskej národnostnej strany

môžu za to, že Skyčák s liberálmi paktovať? Preto mu to aj zazlievajú, lebo s tým mnoho škodil svojej strane.

My pánu farárovi Badikovi zazlievame to, že sa predstavuje jako mučedelník ľudovej strany, za ktorú nikdy nič nevykonal a predsa píše, že pre ľudovú stranu sedel v žalári jeden mesiac a že platil 1000 korún. Kto nezná jeho pomery, ten to aj uverí, ale my, ktorí známe jeho nespokojnú povahu a vieme o jeho dlhoročnom hrýzení sa so všelijakými ľuďmi a farníkmi, nuž vieme, že stal sa mučedelníkom svojej prchlosti, nátrhlivosti, ale nie ľudovej strany. Medzitým však mal príležitosť v žalári náležite poznať liberalizmus, za ktorý včul bojoval, pričom stretnul sa na bojišti s tými, čo ho nespravodlivo do žalára odsúdili. Uvidíme, jaké to donesie ovocie.

Musíme tu ešte spomenúť jedon odkaz redakcie «Slovenských Ludových Novín». Odkaz ten takto znie:

«Catharina Zapatický, list sme obdržali a podpisujeme ho do poslednej litierky. Ale musíte odpustiť, lebo my to americké bahno uverejniť nemôžeme. Vyvolali by sme tým neslýchané pohoršenie u nášho dobrého ľudu».

Kto chce vedieť čo to má byť, ten nech sa rozpamätá na to veľké nešťastie v uheľných baňach v Amerike, kde zahynulo mnoho chlapov Slovákov, po ktorých ostaly vdovy a siroty. A tieto chudobné vdovy a siroty oklamali pri spoločnosťach poprední ľudia, ktorí sa slovenskému ľudu v Amerike za vodcov natisajú a ktorí tisíce, fažké tisíce nashrabali z mozolov slovenského ľudu. Tam nebolo svedomia, ani pofutovania, že sú to Slováci, krv z krve. Hľa, takto vyziera tá veľká obetovavosť za ľud slovenský, Veru, je to opravdové bahno, ktoré až do krve pohoršuje každého statočného človeka. Áno, treba uverejniť ten list, nech svet vidí, jako zachádzajú Slováci so Slováckmi v Amerike. Tam sa ukáže, kto je priateľ ľudu!

Ale pravda, americké doláre i tuna zaslepia oči priateľom. Takzvaní národníarski priatelia ľudu teda tak v Amerike, jako i v kraji našom najsamprv o seba sa starajú, aby si vačky naplnili a to všetko «za tú našu». Či nie tak? Kdeže je teda tá vaša vernosť k slovenskému ľudu? Či nie vo vačkoch, jako v Amerike? Za

čo ste odporúčali baróna Léwayho? Či z presvedčenia a či za peniaze? Za čo ste vo veľkých pakloch posielali vaše plátky po notárskych kanceláriach? Či zdarma? Oh nie! Tak vy to robíte so slovenským ľudom a to všetko «za tú našu» — alebo čo?...

Pidimuž.

Slovenským Novinám.

Následkom tej reči, ktorú o volebných atrocitách povedal v krajinskom sneme vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi, hrozne sa nalakal ministerpredseda Khuen-Hederváry a všetkým vládou zakúpeným a vydržiavaným novinám vydaný bol hneď rozkaz, aby tajily a zapieraly, že pri voľbách páchali nezákonnosti, atrocitu a násilensťva liberáli. Liberáli sú vraj nevinní ako anjelíci alebo novonarodené defuriatka. Pri voľbách atrocitu a nezákonnosti páchali vraj len ľudáci. V tomto smysle písaly aj všetky židovské, liberálnym duchom nasiaknuté väčšie a menšie noviny maďarského a nemeckého jazyka. Rozumie sa, nesmely zaostať a mlčať aj «Slovenské Noviny», bo aj tieto platí a vydržiava liberálna vláda.

Aby aj «Slovenské Noviny» svojim dobrodincom liberálom zavďačili sa za každodenný chlebiček v čísle 164. z 21. júla napadly kresťanskú ľudovú stranu tým spôsobom, ako túto jedinkú katolícku stranu parlamentárnu napáda v novinách každý špinavý židák, nedoučený slobodný murár a besný neznaboh.

V článku «druhý koniec palice» s istým uspokojením píše «Slovenské Noviny», «že už itak z malého počtu vyslancov ľudovej strany vrátila sa len tretina do snemu», že «mandát jej väčšinou osem hlasov zvoleného vodcu Štefana Rakovszkyho napadnutý je petíciou» a «že neni isté, či z mandátov (ľudovej strany) niektorý nezruší Kúria, leho o niektorých mandátoch ľudovej strany musí rozhodnúť kráľovská Kúria, či sú oni dokumentom opravdovej vôle voličov.»

Vodca kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky hlboko leží v žalúdku všetkým židom a liberálnym neznabohom, jedine z tej príčiny, bo je on veriaci kresťan a katolík, k tomu je ešte aj smelý rečník, ktorý každému

bez okolkov povie pravdu do očí. Židia a liberáli boja sa Rakovszkyho v sneme a preto páchali proti jeho volbe najhnusnejšie huncútstva a keď jeho vyvolenie tým najšpinavejším spôsobom prekazil nevedeli, mandát jeho napadli petíciou. Dobre vedely o tomto «Slovenské Noviny», o mandáte Rakovszkyho píšu ale ako noviny od kosti židovskoliberálne.

«Slovenské Noviny» vedia tiež aj to, že len proti trom mandátom ľudovej strany zadali petície židia a liberáli, predsa ale píšu, že o niektorých mandátoch ľudovej strany musí rozhodnúť Kúria. Proti liberálnej strane darebnej práce zadané je ale šesťatridsať petícií, tu teda v 36 pádoch musí rozhodnúť kráľovská Kúria, či sú ony dokumentom opravdovej vôle voličov. Uvidíme, koľko z tých mandátov zruší kráľovská Kúria!

Židovsko-liberálnym duchom zcela presiaknuté «Slovenské Noviny» píšu ďalej: «Ľudári namiesto toho, že by boli hľadali príčiny svojej porážky sami v sebe, vo svojej nedôslednosti v odvrátení sa voličov, v prázdnote svojho programu, hľadali príčiny svojej porážky v tom, že vraj proti jej kandidátom bola zneužívaná úradná moc a jej voličia že boli vraj terrorizovaní.»

Týmto výbuchom liberálnej zaslepenosti «Slovenské Noviny» chcjú svojich voličov ešte viacej zaslepiť a im dokázať: že kresťanská ľudová strana je nedôsledná. Kto je ale nedôslednejší, ako ten zkazonosný liberalizmus a v bahne liberalizmu vždy plávajúce «Slovenské Noviny»? Aj to chcú dokázať «Slov. Noviny», že program ľudovej strany trpí na prázdnotu. Program ale kresťanskej ľudovej strany svojim obsahom v náboženskom, politickom, hospodárskom, kultúrnom, sociálnom a vôbec vo všetkom inom ohlade prevyšuje programy všetkých iných politických stránok. Toto je všeobecná mienka vážnych politikov Uhorska a zahraničia. Celý politický svet ale vie aj to, že žiadna vláda Uhorska nemala ešte tak prázdneho, chatrného a chudobného programu, ako liberálna strana darebnej práce. O tomto nech prespevujú «Slov. Noviny». Či vraj proti jej kandidátom bola zneužívaná úradná moc a či jej voličia boli vraj terrorizovaní, o tom pod voľbami presvedčil sa každý, čo liberalizmom neni zaslepený,

a «Slovenské Noviny» pravda to nevedia nahliadnuť.

«Slov. Noviny» posvietiť chcú ešte aj na volebnú taktiku ľudovej strany v záujme vraj čistoty volieb. Pri tomto pokuse dopustily sa tej nemalej chyby, že čistotu liberálnych volieb dokázali chcely takými klassickými svedkami, ako je bojnícky oltárnik Lojzo *Rudnay* a sušpendovaný farár Ján *Richter*. Títo dvaja politickí víťečníci mali oratovať čistotu liberálnych volieb chýrne strany liberálnej práce. Pri tom ale najviac zasvietili len sebe, bo cigánstvom, ktoré v sneme predniesli, neverí žiadon statočný človek a zastávajú i po svete roztrusujú ich len židovské a liberálne noviny.

«Slovenské Noviny» pýtajú sa konečne: «Čo teda zastáva, čo bráni a za čo bojuje kňazská ľudová strana?»

Na túto otázku odpovedáme v krátkosti nasledovne: Kňazskej ľudovej strany niet, lež je kresťanská ľudová strana a tá zastáva vieru v pravého Boha, ktorú liberáli vykorení chcú zo srdca ľudských, bráni cirkev a jej práva proti nápadom vztekľých neznabohov liberálnych, bojuje za záujmy a práva ľudu proti nesvedomitým vyžieračom a neohrozene bojuje a bojovať nikdy neprestane proti nemravnej, bezbožnej tlači, proti liberálnym novinám totiž, ktoré vo svojom dome nemá trpeť žiadon svedomitý katolík. Slov. Novinám škoda bolo zabuanuť, že palica má dva konce.

Muž znamenitý.

V dobe terajšej prázdnej osvietenosti, zvlášte na vidieku bydliači panáci, takzvaní intelligentní ľudia majú slabú vieru; nepostia sa, kostol dvakrát navštíviť do roka, užívanie sviatosti je im odporné, v politickom živote držia s krivonosými proti našej kresťanskej ľudovej strane. Chvála Bohu, ešte sa najde dakoľko pánov, ktorí majú smelosť aj v politickom živote vyznávať svoju vieru a medzi týchto patrí veľkomožný pán lekárnik veľkorypnanský, Julko *Filo*, rodák z Bánoviec, je on verný syn cirkvi kros Ježiša Krista, drahou cenou založenej.

Celá rodina jeho je príkladne nábožná; tento pán lekárnik ale medzi iným vyniká neohrozenou oduševnenosťou za záujmy kre-

stanské. Každodenne slúcha sv. omšu, do roka častejšie užíva sv. sviatosti; ľud spasiteľne napomína slovom i svojim príkladným živobytím. A pri poslednej voľbe deň a noc, čas i unovanie vynaložil, aby čím menej hlasov mala tá darebná liberálna strana. Tohoto muža milujeme, ctíme, obdivujeme, modlíme sa aj k Bohu, aby ho požehnával obidvoma rukama k prospechu ľudu kresťanského, k radosti kresťanských politikov, k záhube strany darebnej práce a ku žiaľu liberálov.

Pekács.

Výsledok umelého hnojiva.

Veľkobélický gazdovský kruh tento rok na jar objednal 735 metrických centov umelého hnojiva pre malých roľníkov, ktorí o jeho užitočnom pôsobení na svojich roľách na vlastné oči sa presvedčili.

Tí, čo si s umelým hnojom, takzvaným *superfosfátom* na tej istej roli probu tak urobili, že ku príkladu jednu štvrtú čiastku svojej role so *superfosfátom* neposypali a tri štvrtky role posypali a potom do tej role repu zasiali, tí nevedia dosť obdivovať, o koľko je peknejšia repa tam, kde rozsiaty bol *superfosfát*. Ale nielen na repe, lež aj na jačmeni zjavný je výsledok *superfosfátu*.

Skačanský rychtár Ján Gahér, predsedovi veľkobélického gazdovského kruhu poslal nasledujúci list:

«Ctený pane! S veľkým uspokojením a poďakovaním za vaše horlivé účinkovanie my skačanskí občania na vedomie vám dávame, že hnojivo *superfosfát*, o ktoré ste sa postaral, jako účinkuje na našich roľách a jako sa vyvinuje úroda tam, kde bola roľa týmto hnojivom pohnojená. Asiće jačmeňa v pôde cementovej urodilo sa o 50 procentov viacej, v pôde červenastej o 40 procent, v pôde čiernastej o 30 procentov viacej; a cukrovej repy 40—50 procentov viacej sa urodilo, jako na takej pôde, kde *superfosfát* zasiaty nebol. Dľa našej zkušnosti ale treba vždy hnojiť len pod bránenie, lebo *superfosfát*, čo bol zaoraný, nedal u nás ani 10 procentov, u nás teda je výhodné *superfosfátom* role len z vrchu posypať, t. j. hnojiť.»

Tu musíme poznamenať, že superfosfát tento rok len preto tak účinkoval, lebo mnohé dážde mali času ho roztopiť. Aby ale superfosfát istotne účinkoval, keď ho chceme upotrebiť či pod žito, raž, jačmeň alebo pod repu, múdro urobíme, keď ho už v jaseňi rozsypeme na čerstvo zoranú zem. Lebo v tomto páde sňahová voda ho istotne roztopí. Kto superfosfát len na jar chce po svojich roľach rozsypať, v tom páde, jestli by budúci rok z jary málo dáždov bolo, superfosfát svoj účinok dokázať nemôže, z čoho mnohí, veci sa nerozumní, budú sa nazdávať, že superfosfát bol zfalšovaný. A preto ešte raz opakujeme, že každý, kto na svojich roľach superfosfát upotrebiť chce, nech v jaseňi role dá zorať a superfosfát po zoraných roľach rozsypať a potom zabrániť.

Veľkobélický gazdovský kruh 16 procentového superfosfátu metrický cent aj včul za 8 kor. obstará, jestli si kto na raz objedná 100 metrických centov. A kto pri odobierke za superfosfát aj hneď platí, ten dostane jedon metrický cent za 7 korún 76 hal. Za potrebné držíme i z tejto príležitosti upozorniť našich roľníkov, chráňte sa židovských agentov, ktorí snáď o volačo lacnejšie budú vám superfosfát ponúkať, nezabudnite ale, že «lacné mäso, riedka polievka». Za dobrý superfosfát garantuje veľkobélický gazdovský kruh, kde do 25. júla sa objednať môže.

*Predsedníctvo gazdovského kruhu
v Nagybélic.*

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Jano Richter.

Liberáli v jejích hrozných úzkostach, aby svetu dokázali, že nie oni pri voľbách páchali nezákonnosťou a hnusné huncútstva, lež že to všetko robila kresťanská ľudová strana, najali si dvoch driečnych kompanov. Títo v krajinskom dome, teda pred celou krajinou mali vydať svedectvo o čistote liberálnych volieb. Vydať oni toto svedectvo, lež pri tom poriadne zanečistili seba samých. Medzi tymito kompanmi na prvom mieste spomíname Jána Richtera. Na ak slabých nohách stojí pravdomluvnosť Jána Richtera, o tom presvedčí sa každý z nasledujúceho osvedčenia:

Ján Richter 19. júla v krajinskom sneme, v reči, ktorú tam povedal, tvrdil, že dr. Mikuláš Grieger v čas volby Iglovskej v mesiaci októberi v Markušovciach vyslovil sa nasledovne:

«Milí ľudia! Tejto noci mal som jedno videnie, z krkov vašeho farára visela žeravá refaz a z tejto refaze visel živý diabol. Nepočúvajte naň, bo aj vás vezme do pekla.»

Nížepodpísaný, ktorý s dr. Griegerom spolu som bol v spomenutej obci, osvedčujem sa s týmto, že dr. Grieger ani toto, ani tomuto podobné nikdy nepovedal, prečo aj tvrdenia Jána Richtera vyhlasujem za bezzákladné vymysleniny, ako vôbec neslušné vystúpenie jeho proti oltárnemu bratovi, čo najprísnej treba bifagovať.

Budapešť, 20. júla 1910.

Ján Bartos

tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty.

Že Jano Richter vo veľkom nepriateľstve stojí s pravdomlivosťou, o tom na jeho knázskej cti bezzákladne napadnutý sám pán Mikuláš Grieger vydáva nasledujúce svedectvo:

«Krajinský vyslanec Richter v jeho reči, ktorú 19. júla držal v krajinskom sneme, imputoval mi také slova, ktoré som ja nikdy nepovedal. Politický Judáš pomlúval ma teda podlým spôsobom. Poblúdenému knázovi do pozornosti odporúčam s týmto VIII. prikázanie Božie.

Tatabánya, 21. júla 1910.

Dr. Mikuláš Grieger.

A tento človek, ktorý ako knáz tak hrozne prehrešuje sa proti pravdomlivosťi, ktorý v liberálnom bahne po uši trčiac, za mizerný úsmev liberálnych neznabohov hotový je dopustiť sa podľe pomluvy, tento opováži sa v krajinskom sneme o kresťanskej ľudovej strane povedať: «že kresťanskej viere nikto natoľko neškodil, vieru v lude nikto natoľko nepokalil ako ľudová strana».

To je ten najväčší oflinok, ktorý pred celým svetom dal si sám Jano Richter.

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kresťan»-a!

POLITICKÉ CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová vutorok 19. júla o 7. hodine večer vo vlastnom kruhu držala poradu, ktorej predsedal pápežský praelát Ján *Molnár*. Po uhodnoverní zápisnice predošlej porady, ako predmet pojednávania oznámil predseda, aby ľudová strana označila stanovisko, aké zaujať chce straníva zákonných návrhov, ktoré najbližšie predložené majú byť krajinskému snemu. Predovšetkým navrhol predseda, aby zákonnú predlohu o indennite kresťanská ľudová strana neprijala. Počeváč táto predloha obsahuje v sebe apropráciu, teda dôveru ku vláde, ľudová strana uzavrela, že túto predlohu neprijma.

V záležitosti zákonnej predlohy poťažne odhlasovania kontingentu rekrútov uzavrela porada, že túto prijma, bo ináč, keby snem navrhnutý kontingent rekrútov neprijal, k vojenskej službe povolali by rezervistov, čo by na ohromnú škodu bolo mnohých hospodárskych rodín.

Pojednávala potom porada zákonnú predlohu o smluve s Romániou. Poťažne tejto predlohy, na návrh krajinského vyslanca Bélu Rakovszkyho uzavrela ľudová strana, že na tento čas neprijma túto predlohu a vysloví sa o nej až pri pojednávani smlúv, ktoré uzavreť majú sa s inými štátmi balkánskymi. Po prijatí viacerých členov vonkajších zakončená bola porada.

Pravdomlupnosť bojníckeho oltárniku.

O Pravdomlupnosti Lojza Rudnayho, ktorý je pyšný, že je liberálom a pyšný je aj na všetky ustanovizne liberálov, nepodvratné svedectvo vydáva nasledujúce osvedčenie :

«Krajinský vyslanec priedvzského okresu tým si chcel na duši polahčiť, že v reči svojej, ktorú 15. júla držal v krajinskom sneme o lazanskom farárovi vyslovil sa nasledovne: «s tým kortešoval proti mne, že keď mňa vyvolia, zas uvedú do života robotu poddaných, chrám Boží ztvoria, spravia z neho maštal a zotru ustanovizeň stavu manželského». Toto sú samé vymysleniny.

Nížepodpísaný to nikde a nikdy nepovedal. Z toho len to jedno je vidno, že to Rudnay len preto povedal, aby tým väčšiu pozornosť na seba obrátil. Ako lazanský duchovný verejne sa osvedčujem a povedám aj to, že zároveň není pravda, že Mikuláš Grieger z dvier kostola alebo pri kostole hovoril k ľudu a že by bol práve to povedal, čo pán vyslanec v sneme predniesol. Všetko toto sú zlostné vymysleniny prednesené vo vlastnom záujme. Lazan, 17. júla 1910. Ján *Murgoss*.

Zo snemovne.

Pri pojednávani prípisu na jeho veličenstvo kráľa vo stredu 20. júla z kresťanskej ľudovej strany povedal veľmi vážnu reč krajinský vyslanec Štefan *Haller*. Rečnil o liberalizme vládnej strany, o neslušnom vystupovaní Rudnayho a Richtera, o väčšine ako menšine, o nezakonnitostach pri voľbách, o volebnej reforme, o katolíckej autonomii a o prípise väčšiny na kráľa. reč táto vzbudila všestrannú pozornosť.

Debattu o prípise na kráľa zakončili 22. júla a hneď na to začali pojednávať zákonnú predlohu o indennite. Pojednávania o indennite potrvajú cez viacej dní.

Povodeň v Orave.

V noci 23. júla zo soboty na nedeľu obyvatelstvo stolice oravskej prežilo strašné chvíle. O 2. hodine v noci nastala hrozná búrka a za tým sa pretrhly oblaky. Búrka a lejak trvaly do 8. hodiny rano a v siatinách narobily ohromné škody. Voda viac menších mostov odniesla a cesty neschodnými urobila. Mesto Dolný Kubín čiastočne a vela obcí cele stojí pod vodou. V Dolnom Kubíne cez mesto tečúca Orava sa totižto rozvodnila a v najviac uliciach tieklo takmer na meter vody. Obyvatelia zúfale stáli v oknách, lebo na dvor a ztadiaľ do izieb vnikla voda. V nedeľu rano sa dážď znova spustil, ale na šťastie len za kratší čas trval.

Povodeň narobila hrozné škody a stolica oravská hľadá v ústrety biede. Zemiaky a iná úroda plavajú; odniesla ich voda. V Oravskej Velkej Vsi vytiahli z vody i jednu mrtvolu. Prevažná časť mostov vyšla na zkaz. Povodeň zvlášte veľkú zkaz zapríčinila v Slanici a v Ná-

Nový anglický kráľ, kráľovna a dedič trónu.

mestove, kde sa tiež pretrhly oblaky, Biela a Čierna Orava vylialy sa z koryta a zaplavily všetko. Všeobecne sa vie, že jedným z najchudobnejších krajov našej vlasti je Orava a teraz

tento kraj stihol krutý osud. Lejak a ľad zničil tam všetku úrodu. Plač a nárek ozýva sa na všetky strany čarokrásnej Oravy a usilovné obyvateľstvo hľadá v ústrety tej najväčšej biele.

BESEDNICA.

Po štyridsiati rokoch.

I.

Bolo to v baňskej osade P., keď v jednu búrlivú zimnú noc, tamojšie haviarske obyvateľstvo, nepokojné a od úžasu sotva dýchajúce, stálo okolo vchodu do bane. Pri bledom svetle, vysoko visiacich elektrických lúčok, tislul sa tento ľud k široko zývajúcejmu otvoru «starej stolne».

Víchor nočný roznášal po celej osade stonanie a zúfalé výkriky. V dušiach všetkým hučal ešte dosiaľ — a zdálo sa, že sa aj zem ešte hýbe — gázový výbuch v bani, ktorý štyristo metrov bol pod zemou, v hroznej tme, rozrusniach všetko, smiešal pokaličené ľudské telá s hrudami zeme a uhlia a hučiacou vodou.

Práce, aby bolo možno k obetiam sa zbližiť, trvajú už viac hodín. Stroje na spúšťanie už pracujú. Všetko nočné mužstvo je prítomné, lebo ono o tomto čase malo kamarátov zameniť, ktorí ale, bohužiaľ, už z bane nevyšli.

A tam popri inžinieroch, lekároch a úradníkoch, telegraficky povolaných, tisly sa, len s namáhaním stráže zdržiavané ženy, z ktorých väčšina už teraz bola vdovami, deti plačúce, nevediace ani, chudáta, prečo; a starci a stareny, ktorí s vystretými vychudlými rukami, zajakajúce sa, čakali s hrúzou na tvári, koho zase vyťahnu z bane.

Tu i tu zase všetko zatichlo, ako by chceli počuť, čo sa to tam pod zemou deje.

Zadná časť veľkej siene, kde dlho bez pohnutia železné kolesa stroja a mocné provazy stály, bola na nemocnicu premenená a v kancelariách za bledolesknúcimi sa okny, stály hotové stoly na operovanie.

Všetko bolo hotové.

A tam v jednom kúte, celkom osamotaná, sedela šesťdesiatročná starena a s hlavou v dlaniach podopretou, usedave plakala, bolestne pri tom hovoriac:

— Martin môj! Nikdy! Martin môj! Nikdy ty už hore nevyndeš! Vyndú všetci a budú vždy vychádzať, len ty nie! Nikdy!

Vždy, keď sa hluk utišil, bolo jej kviliaci hlas počuť a vtedy sa vždy v žiali a strachu zatriasla. Bola to stará Marta Dolniaková, ktorá takto vykladala:

— Rozpomínajúce sa vo svojej pološialenosti, už vyše štyridsať rokov trvajúcej, na tú hroznú noc, keď sa podobné nestastie, ako teraz stalo, keď z bane všetky obeť vyniesli, len mrtvolu jej zasnúbenca nie, lebo ju nenašli.

Jej úpenlivý a smutný nárek, rozprával o starodávnom žiali i o všetkých jej bôloch minulých a terajších.

V tom zavznelo jasné zazvoňenie.

Vychodila z bane prvá klietka a kým sa mlčanlivé povrazy na hôr vyvíjaly, ozvalo sa medzi ľuďmi utlumené, ale hrozné:

— Ah!

Jeden to jediný zvuk zo všetkých srdce výšly.

A na to v neobyčajnom rozčúlení tislo sa všetko k bani a medzitým počuť bolo dusený plač dobívajúcich sa, z prílišne sovrených hrdiel.

Klietka pomaly vystupovala a z nej bolo počuť stonanie.

Konečne sa klietka ukázala, vyšla ešte vyššie a potom zastala; a telá v nej čierne ako uhlie, červené od krve a premoknuté vodou, ležaly temer nepohnute, iba očami zdesene obzeraly a zas iní, zubami stiskajúce, hľadeli sa z mdloby prebrať.

Vyberali ich jedného za druhým.

Ženy tisnúc sa jedna do druhej lakfami, pozeraly dolu, ba i pokľakaly. A vyvolávaly mená, i zúfale ale i veľmi milo. Tu zas Bohu ďakovali, ruky si stiskaly, dlho, na vždy. Niektorí z ranených môhol sa ešte aj usmiať, zvláštnym úsmevom, ale v bledej a začmudenej tvári bolo pozorovať, že sa im ústa od bolesti sťahovali. Boli to teraz len raneni, ktorých odnášali a hneď im aj rany obvazovali, potom ich už podľa toho, aké boly ich rany, lebo do nemocnice alebo domov doprevádzali.

Klietka zase dolu sišla a čakanie sa znovu začalo. A potom ešte niekoľko rázy klietka tak vyšla a zase sišla, prinášajúc teraz už len mrtvole.

Úzkosť a hrúza bola vždy väčšia u tých, ktorí dosiaľ čakali. Nešťastlivé ženy, hádzuc sa v zúfalstve na zem, svíjaly sa tam ako v krčoch; mladé dievčatá, objímajúc jedna druhú, hrýzly si päsť a revaly ako šialené.

Potom rozkázali lekári, aby teraz tých hore vyťahli, ktorí sú už mrtví, ako aj tých, o ktorých sa iste nevedelo, či ešte dýchajú.

Lebo istota nešťastia mala tu raz väčšiu cenu, ako zúfalá beznádejnosť a bolo treba aj koniec urobiť, aby sa každý mohol domov vrátiť, alebo s nádejou v srdci alebo s určitým žialom.

(Dokončenie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Z letoviska jeho veličenstva kráľa. Kráľovská rodina v Ischli. — Dňa 18. augurta celá kráľovská rodina pride do Ischlu, aby kráľovi z príležitosti jeho 80. narodenin tlumočila svoje blahoželanie. Pre kráľovskú rodinu vyáredujú jeden hotel. V deň narodenin kráľa popoludní bude dvorný obed, na ktorom v kruhu svojej rodiny aj kráľ bude prítomný. — Kráľ armáde.

Z príležitosti 80. narodenin jeho veličenstva armáda krem početných vyznačení dostane tri zvlášte cenné dary. V prvom rade sriadia dlhy vojenských dôstojníkov, v druhom rade nariadia zrušenie ľahších súdom vymieraných trestov a napokon nariadia indirektné uvedenie 35-ročnej služby a síce tak, že v službe pri čatách strávených 12 mesiacov zarátajú za 15 mesiacov. Výhodu túto ale dôstojníci pri skladoch a vojenský úradníci nedostanú.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* po posvätení nových kňazov a priatí viacerých maturantov za bohoslovcov, odcestoval na návštevu svojej drahej matky a ztadiaľ do Viedne, aby za kňazov vysvätil košických bohoslovcov, ktorí tam odbavili bohoslovie. Z Viedne osvietený pán biskup odcestoval na štyri týždne na odpočinok do Reichenhallu. — Dr. Melchior Takács praelát praemonštratských kňazov veľkú deputáciu popredných mužov košických viedol minule k ministerpredsedovi a ku ministrovi kultu a výučby v záležitosti novej university. Deputácia prosila ministrov, aby táto universita, ktorú za starých časov založili Jezuiti, poznové otvorená bola v Košiciach. Spomenutí ministri novú universitu zaslúbili Košiciam. — Ženská gazdovská škola mnišiek Ursuliniek s koncom školského roka z ručných prác žiačiek zariadila veľmi peknú výstavu, ktorá minule bola zatvorená. — Dr. Engelbert Mázy, hlavný direktor gymnasiálnych škôl okresu košického, radca svätej stolice Benediktínov, peknú prednášku držal na ročnom shromaždení profesorov gymnasiálnych. — Dr. Blažej Horváth, direktor košického gymnázia praemonštratských kňazov, vymenovaný je za správcu tunajšieho konviktu. — Do radu praemonštratských kňazov prijali 12 žiakov za bohoslovcov. — Košický patrónáž uverejnil prítomne zprávu o svojom blabononnom účinkovaní, ktoré minulého roku prevádzal v záujme biednych a opustených chudobných. — Minulý týždeň shromaždili sa v Košiciach duchovní, ktorí pred 20 rokami za kňazov boli vysvätení. Svätú omšu z tej príležitosti slúžil bývalý ich špirituál, duchovný správca, terajší kanonik Michal Krajnyik. Duchovní pod svätou omšou pristúpili ku sv. prijímaniu a po slávnosti dostavili sa na poklonu u osvieteného pána biskupa. — Koloman Inczinger mladý farár obce Hilyó 7-ročný kňaz v 30. roku veku svojho zomrel v dome svojich rodičov v obci Töketerebes, k veľkému žiaľu rodičov, príbuzných a priateľov. Za prítomnosti prepočetného obecnstva pochoval ho miestny opát-farár, hlavný dekan zemplínskej stolice Koloman Hiszom.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Šárišská stolica dostala úradnú zprávu, že jeho veličenstvo kráľ počas veľkých manévrov v mesiaci septembri sdržovať sa bude vo Felsővízköz. Ku slávnostnému privítaniu jeho veličenstva robia sa všestranne sodpovedné prípravy. — Liberáli ešte aj po voľbách nechcejú sa uspokojiť a členov kresťanskej ľudovej strany prenasledujú a sužujú po celej stolici. Hneď ľžú, že kresťanská ľudová strana

nemá prívržencov v šárišskej stolici, hneď zas nehanebne roztrusujú ten chýr, že čo sú v Šáriši ľudáci, to sú národnári. Zabívajú tí nesvedomiti pomlúvači na to, že šárišský ľud pri voľbách vo veľkom počte a verne držal sa kresťanskej ľudovej strany a že národnári podporovali liberálov, ba že liberáli aj tu ako kdeinde za hlavných kortešov najali si národnárov. — Adalbert Zaborovszky tunajší praepošt-farár, Jozef Magyar hlavný mestský notár a pravotár dr. Achilles Baán súčasťnili sa na slávnostach v Krakove. — Žiačky kláštora anglických mnišiek s koncom školského roka veľmi peknú výstavu usporiadaly z ručných prác. — Dľa rozhodnutia staviteľského výboru, tunajšie sanatórium postavia v Borkúte. — Prešovský kultúrny kruh Széchenyiho od ministerstva výučby aj na tento rok dostal krajinskú podporu 1500 korún. — Melchior Zelényi tunajší kaplán vymenovaný je za vojenského kaplána v rezerve ku honvédom. — Budapeštianska fabrika Ganz a Spol. dostala dovolenie na vystavenie električky medzi Prešovom a Soóvárom. — Ako s ľútosťou dozvedáme sa najpotrebnejší článok pre ľudí, totižto sol má byť dražšia o 51 halierov a sol pre lichvu o 11 halierov. Čo všetko sľubovali liberáli pri voľbách, aby ubohý národ dostali na svoju stranu! Teraz ale, keď prišli ku vláde, nemali pilnejšej roboty, ako zdvihnuť cenu soli, aby si chudoba ani tejto najpotrebnejšej veci ľahko kúpiť nemohla. — *Zboró:* Pekná slávnosť bola tu odbavovaná 13. júla v deň sv. panny mučedníčky Margarety, akožto patrónky tunajšieho chrámu. Sv. omšu slúžil pod infulou praepošt-farár prešovský Adalbert Zaborovszky, pri pomoci duchovenstva z rozličných dekanátov okresu a veľmi peknú kázeň povedal z tejto príležitosti tunajší rodák a prešovský kaplán Franc Paskovics. Ku tomuto odpustu prišli duchovní zo všetkých dekanátov šárišskej stolice a preukázali tým len svoju úctu a lásku veľkých zásluh miestnemu farárovi a vicedekanovi Jozefovi Vasskó. — *Berzevicze:* Tunajší farár a vice-dekan na košický internát chudobných žiakov znovu daroval 20 korún. — *Szinye, Megye:* Proti voľbe rychtára nesprávne a s násilnosťou prevedenej zadaná je petícia. — *Lemes:* Minulé dni odbavoval tu primicie, slúžil totižto prvú sv. omšu novovysvätený kňaz Jozef Ssopkó, rukovodcom mu bol Belizar Keczer, farár zo Somos a slávnostnú kázeň držal farár zo Zborova Jozef Vasskó. Tunajšie pánsťvo usporiadalo primiciantovi veľkú hostinu. — *Berthót:* Ministerstvo dovolilo tu vydržiavanie ročných jarmakov na lichvu.

Chýry zo Spiša. Náš podžupanský úrad vydal od 1. apríla do 30. júna 440 cestovných passov, teda o 32 menej, ako v lani za ten istý čas. — Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy daroval r. kat. škole v obci Szepesszentlőrincz 1000 korún. — V mesiaci júni veľmi moc statku odviezli na železnici z našej stolice a síce do iných krajov Uhorska 894 kusov rožného statku, do cudzozemska ale 428 kusov rožného statku a štvoro koňov a 179 kusov ošipáných. — V Richvalde bola dňa 18. júla v noci strašná

búrka spojená s pretrhnutím oblakov. Potok, v ktorom už sotva bolo vody, za krátky čas na poldruha metra narastol a v Richvalde dva, v Haligovečách ale jeden most celkom so sebou strhol.

Ženci proti sebe. Na pustatine Šima pri Nyiregyházy jedna skupina žencov rýchlejšie postupovala s prácou, ako druhá skupina, načo ženci tejto druhej skupiny bojac sa toho, že sa im dostane menej zárobku, kosami napadli usilovnejšiu skupinu. Povstala bitka, v ktorej viacerí boli ranení. Ženca Michala Princokova tak nešťastne ranili kosou, že zomieral, keď ho odnášali na taňu. Vrchnosť zaviedla vyšetrowanie.

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ Štefanovi Tvrvdy st., žilinskému rychtárovi za služby konané na poli verejných záležitostí udelil rytiersky kríž rádu Franca Jozefa.

Div na nebeskej oblohe. Obyvatelia mestečka Celldömölk minulý týždeň predpoludním o 11. hodine krásny zjav videli na oblohe nebeskej. Okolo slnca totižto utvorila sa jedna oslepujúca obruč, ktorá mala priemer asi 100 metrov a v prostriedku tejto obruče stálo slnce. Zjav trval asi za štvrt hodiny. Všetci obyvatelia mestečka vybehli na ulicu a mnohí z nich z tohoto podivného nebeského zjavu prorokovali, že neza dlho budeme mať vojnu.

HOSPODÁRSTVO.

O spolkoch.

Túto prednášku držal Julius Mezey pri otvorení gazdovského kruhu 26. júna vo Veľkých Bélicách.

(Dokončenie.)

Jestli spolky na základe lásky k blížnemu účinkujú a z oboru svojho účinkovania vytvárajú zkazonosnú túžbu po shrňaní kapitálu so škodou druhých, zkrze to členov svojich priúčajú aj ku iným osožným veciam, ktoré oni v rozličných okolnostach života veľmi dobre využitkovať môžu. K týmto dobrým veciam na prvom mieste patrí náklonnosť ku šporovaniu, ktorá človeka schopného čini k tomu, aby zbytočne svoje peniaze nepremárnil, lež si ich odkladal na ťažšie roky a keď ich uloží v úverkovom spolku, aby tým pomáhal svojim spolubratom, ktorí na požičku sú odkázaní. Keď ale spolok údov svojich priúča ku šporovaniu, skrze to ukazuje im cestu ku nadobudnutiu majetku a spôsob, ktorý im dodáva hospodárskej sily a vyvíňuje v nich ducha obchodného.

Dalšia pekná vlastnosť, ktorú každý spolupracujúci spolok vo svojich členoch vyvinovať má, je milovanie poriadku a zachovávanie ustáleného termína. Ku tomuto z jednej strany svojich členov skrze to priúčuje že ich má k tomu, aby čiastky akcii, ktoré podpísali na termín splácali a z druhej strany má starosť o to, aby vyzdvihnuté požičky v takých rátoch zplácali, ktoré jejich sily neprevyšujú síce, predsa ale, aby zadržali určené termíny. Neni to tak jako pri ústavoch na veľké

dividendy pracujúcich, ktoré len na to hľadajú, či má dlžník alebo jeho kavent dosť garancie, alebo či má rolu, dom alebo niečo iné k odprelaju, lebo v tomto páde peniaze šparkasse neni sú v nebezpečenstve.

Spolupracujúci spolok na to musí hľadať, aby za garanciu sluziaca nemovitost v celosti ostala, aby kaventi pre druhého netrpeli škodu; pred spolkom to teda neni lahostajné, či dlžníkovi pomozeno bude alebo nie. Z tejto príčiny spolok môže dať požičku len na také hospodárske cieľe, ktoré slúžia ku jeho smocneniu, aby srze kredit stal sa silnejším a nie slabším. Naučí teda spolok údov svojich aj k tomu, aby požičané peniaze múdro využitkovali.

Všetky tieto dobré vlastnosti, ctené obecenstvo, menujeme čnosťami spolkov. Tých, ktorí spolok vedú najprednejšou povinnosťou je preto, aby spolok viedli v takomto smere, aby členov spolku povzbudzovali ku takémuto povedomiu, aby ich teda priúčali ku láske k blížnemu, ku šporovaniu, ku milovaniu poriadku, ku statočnému obchodu, k múdreému upotrebeniu požičky a konečne ku úcte záujmov druhých. Jestli spolok po tejto ceste kráčať bude, vtedy stane sa istotne opravdovou školou samopomoce a ohništom lásky k blížnemu. Význam tejto veci len vtedy dôkladne pochopíme, keď sa dozvieme, že spolky sriadit' môžeme ku akýmkoľvek hospodárskym cieľom, ku čomu potrebné je ien to, aby sme svoje sily spojili.

Najvýznamnejšie sú tie spolky, ktoré povolané sú zadosť učiniť potrebám každodenného života. Takéto každodenné potreby sú: vkladanie usporovaných menších kapitálov na úroky; udelovanie požičiek tým, ktorí sú na to utisknutí; ďalej spojenými silami zadováženie tých potravných článkov, ktoré potrebné sú k vyživeniu.

V tomto smere pracujú úverkové, potravné a zceňujúce spolky. A veľká je aj potreba na takéto spolky, v ktorých patriční členovia príležitosť a spôsob majú aj k tomu, aby v miestnosti spolku o bežných záležitostach sa porozprávať mohli, aby v tých spolkoch skrze čítanie a vydržiavané prednášky sa vzdelávali. Takýto druh spolkov menuje sa gazdovský kruh, ktorý nič iné neni, jako spojenie duševných sil, na zabezpečenie pokroku.

Snáď sa ma dakto opýta, že ten jednoduchý neučený dedinský ľud jako sodpovie všetkým týmto požiadavkám? Jako že má udržať tieto ústavy, aby vyhnuť sa mohlo nebezpečenstvám a aby oni členom svojim požehnanie priniesly? Na túto otázku neni tak ťažko odpoveď, ako sa to zdá. Aj v tej najjednoduchšej obci nachodí sa pán farár, pán učiteľ alebo jedon-dva majiteli, hospodárski úradníci, ktorí vedenie týchto úradov ľahko si privlastniť môžu, jestli ich oduševňuje láska k blížnym, láska k ľudu a jestli nahliadnu, že s týmto vykonávajú tak vlasteneckú, ako aj užitočnú prácu. A tam sú v druhom rade stredišta kresťanských spolkov, do svázku ktorých patrif v záujme leží každého dedinského spolku, lebo pri vedení a dozorovaní

týchto, zaiste obznámia sa s tou bezpečnou cestou napredovania, ktorá neomylnne ku blaženosti vede. Takéto smerodajné stredisko pre gazdovské kruhy je takzvaný: spolok uhorských gazdov, z jehož stránky ako vyslanec prítomný je tu pán dr. Eugen Cettler. Pre úverkové a potravné spolky jestvuje stredisko kresťanských spolkov, na jehož čele stojí gróf Aladár Zichy, jestvuje tiež aj stredisko krajinských spolkov, na čele ktorého stoja chýrni mužovia.

A patrenie ku kresťanskému alebo krajinskému takémuto stredisku je tak vážna vec, že ju nikdy nesmieme z očí zpusťiť, bo tieto ústavy v každej čiastke krajiny vyvinujú svoju blahodárnu prácu bez ohľadu na reč alebo na náboženstvo.

V účinkovaní spolkov objavuje sa teda najzreteľnej tá historická pravda, že my všetci sme synovia a rovnoprávni občania jednej a tej istej vlasti uhorskej, že sme vespolek bratia, že nás jedného od druhého nič nemôže odtrhnúť, ani jazyčné, ani náboženské rozdielnosti; my s láskou musíme pestovať naše vzájomné záujmy. Bratia boli naši otcovia pred tisíc rokami, tak v pokoji, ako aj vo vojnách; aj my musíme bratia ostávať včul v budúcnosti vo všetkých prácach, ktoré na nás po našej smrti na našich synov a jejich potomkov čakajú. Pot našich otcov súrodnil a krv našich predkov posvätila požehnanú zem drahej vlasti našej. Ani na budúce nesmieme sa odľahovať od spoločného udržania vlasti, ani od spoločnej práce, ani od vylievania krvi, jestli by to vyžadovala obrana vlasti. Najhlavnejším cieľom našim má byť, aby sme sjednotení boli v bránení spoločných záujmov, od starých otcov zdedených; ostávajme teda navždy bratia v milovaní vlasti našej Uhorskej.

Já v srdci mojom som presvedčený, že spolkové ústavy povolane sú k tomu, aby vzájomné porozumenie, vzájomné bránenie našich záležitostí, medzi občanmi pestovali a napomáhaly a tak, že stanú sa najmocnejšími pracovníkmi vznešenej myšlienky úplného sjednotenia celého obyvateľstva krajiny Uhorskej. Presvedčený som o tom, že aj veľkobéliecký gazdovský kruh a úverkový spolok, tiež v tomto smere pracovať bude.

V tejto nádeji prosím prozreteľnosť božskú aby na tieto spolky vyliala hojné požehnanie svoje, s týmto aj tento dom, ktorý dnešný deň aj cirkevne je požehnaný, odovzdávam svojmu vznešenému a vlasteneckému povolaniu.

Nech žije, nech sa znáha, nech prekvitá stále a ustavične!

DOPISY.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Voľby sa už dávno pominuly a o nás, ktorí, vyjmúc

deväť ku kýmarskému okresu patriacich dedín, ku starolubovenskému okresu patríme, ešte nič nestálo v týchto milých novinách.

Nesmierna radosť nás opanuje, že už raz — chvála Bohu — aj v našom okrese kresťanská ľudová strana a s ňou kresťanské zásady a oprávnené požiadavky ľudu zvíťazily. Pri tej voľbe, pri ktorej sa nám podarilo jednú, ľud si nevsímajúcu panskú kliku zlomiť, najväčšie zásluhy získali si Kacviňania a Hanušovania, ktorí napriek tomu, že ich povolání vodcovia zanechali a že mnohým pokúšeniam boli vystavení, vyjmúc troch-štyroch mužne a neohrozene bojovali pri kresťanskej zástave. Kacviňania, ktorých bolo 107, mali za vodcov dvoch gazdov Bélu Magera a Jána Wenitha, Hanušovania ale rychtára Jozefa Písarčika a kostolníka Bélu Ruššina.

Menej pochvaly sú hodní starovesskí gazdovia, ktorí na čele s Francom Slovikom viršlárom a hostinským a Antonom Kovalským, vyjmúc šiestych-siedmych, vo dne v noci neunavene pracovali na tom, aby sme sa len víťazstva nadobili.

Richvald, Nižné Lapše, Hafka a Gibely chlap do chlapa na ľudáka hlasovali. O Richvalde a Hafke pochvalne to musím spomenúť, že tí stáli tak pevne, že tam sa Šalomon ani neukázal, ani jeho korteši. Nesmieme zapomenúť aj na Vyšné Lapše, na čele s tamojším výborným učiteľom Antonom Kostelnikom a gazdom Malinaim, na Mafašovce na čele s farárom Michalom Majercsák a Aladárom Zibura, na Fridmann na čele s gazdom Jánom Písarčíkom, Jánom Fröhlichom a Jánom Iglárom, na Nedecu na čele s gazdom Jánom Kopačka, ktorý aj v iných obciach usilovne pracoval za našu dobrú vec, Na Lapšanku na Malú Frankovú v ktorých obciach sme tiež väčšinu mali. Relovania, ktorých viedol ich prebudený rychtár, vyjmúc 13-ich tiež ukázali, že sú statní chlapi. Haligovania okresu okrem siedmych tiež s nami boli. Židovi Leibovi z Lipnika, ktorý pod ochranou žandárov ako hiena chodil po domoch, sme prešli cez rozum, trebárs haligovskému duchovnému pred voľbou bezočive do oči povedal, že kým ku vláde neprídu kňazi, on bude rozkazovať na Haligovciach. Z Veľkej Frankovej a z Lešnice sme málo mali, ufame ale, že v budúcnosti ani tí sa viacej nedajú zviest. Z Lehnici a z Folvarku sme — žiaľbohu — zhola nič nemali, z Lipnika aspoň troch, ktorým všetka česť a sláva.

Ako radosnú vec podám aj to, že sme v Magure šesť rychtárov mali, ktorí sa nebáli slúžneho, ani notára, ale smelo išli za svojim kresťanským presvedčením, asíce hanušovský Jozef Písarčík, relovský Bucek, richvaldský Sebastian Rešnický, havčanský Jozef Gurovič, nižnolapšanský a giblanský. Sláva im, to sú chlapi! Za príklad by mohli slúžiť všetkým rychtárom celého Uhorska!

Šalomonová stránka peniaze sypala. Proti nám bojovali úradníci, slúžnovci, notári a starovesská sporiťelna, trebárs z krvopotne zarobených halierov ľudu žije, proti tomu ľudu povstala. Ešte aj žandári korte-

šovali, zaiste na rozkaz slúžneho, ako to vidíme i z nasledujúceho pádu: v Haligovcách žandársky kaprál Viktor Lipcsei v sprievode dvoch vojakov 65. pešieho pluku z Miskovca, dňa 29. mája na ceste to povedal miestnemu duchovnému:

— Dávam im na vedomie, že odteraz neslobodno kortešovať za Beszkida, ďalej neslobodno agitovať proti Salamonoči.

Na otázku jeho, či v prospech Šalamona slobodno je aj ďalej kortešovať, odvetil, že áno a doložil:

— Zajtra pride sem do Haligoviec korteš Šalamona, ktorý s tymito kautelami bude tu v prospech Šalamona kortešovať.

Aj to povedal žandár, že on plní rozkaz.

Napriek tomu všetkému sa náš povedomý Iud, vyjmúc lakomcov, pijakov a zabelcov, nedal zviest, ani odkúpiť alebo odstrašiť, lež smelo si zastal pod zástavu kresťanskej ľudovej strany, vytrval do konca a bol korunovaný víťazstvom.

Povdační musíme byť naším dôvetníkom Andorovi Frunikovi farárovi mafašovskému, Viktorovi Milánovi farárovi malolomnickému a Jozefovi Oravcovi kat. učiteľovi richvaldskému, že tak statne, zmužile a šikovne plnili pri volbe svoju vážnu a ťažkú úlohu. Pán Boh im to hojne odplat.

Milí Magurčania a vôbec všetci voličia ľubovenského okresu! Držme teraz krčovite vydobitú zástavu kresťanskú a nedajme si ju viac ani za všetky poklady sveta z rúk vyrvať. Aj tých našich spolubratov, ktorí teraz z ľudskej slabosti alebo z inej príčiny neboli s nami, vďačne a s najväčšou radosťou prijmime do nášho kresťanského tábora. Spojme sa všetci pod tou krásnou zástavou, aby sme za príklad slúžili všetkým ostatným okresom našej drahej vlasti. Prosíme aj všetkých našich, nielen spišských, lež celého horného Uhorska spolubratov, aby sa k nám pripojili v boji za kresťanské zásady a za naše ľudské práva.

Nech žije náš ľudový ablegát Anton Beszkid, ktorý nás po zatvorení snemovne hneď navstívi!

Nech žijú všetci moji kresťanskí spolubojovníci!

Úprimný priateľ ľudu.

Z Rypnian (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Ten známy krivonos už trocha skrotol, už nebrýzga tak hnusno našim milým duchovným otcom ľudáckym. Povedal, že sa radšej zriekne svojej áronskej ryšavosti ako by mal byť v «Krešťane» ešte raz tak vyplatený.

Aj to povedal, že sa už viac nezre o politiku, ktorej nerozumie, lež len o svoje «remeslo» sa bude starať a ponevác väčším diekom z Iudákov žije, teda Iudakom dá pokoj. Uznáva, že Iudáci sú poriadnejší Iudia nežli tí darební liberáli, ktorí už nejeden mandát ukradli Iudákovi. Jedným slovom, my začíname byť spokojní s našim krivonosom, lebo už neblúzni proti našej strane, lež nadobudol obozretnej múdrosti a tak jedná, aby sme mu zabudli, čo nás bol nahneval a poriadnym duchovným otcom našim bol ublížil.

S Bohom

Ferko z Rypnian.

Odkazy redakcie.

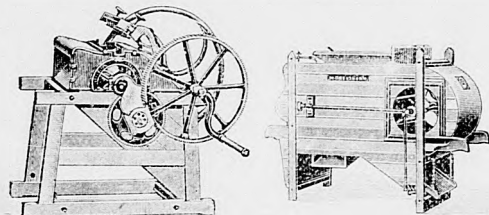
P. M. K. Ohlas pride v budúcom čísle. Do tohoto čísla sa opozdil.

Jozef W. R. Škoda. Zásady neslobodno meniť ako boty.

S. Sz. B. Vďačne. Posielajte aj budúce.

J. K. Sz. Včul už dva listy riadne prišli. Z prvého sme všetko uverejnili. Obsah druhého pride budúce.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

Mlátačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na sietie. Brány. Hrabie. Stroje na rezanie kapusty, burgvne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadiá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lupanie kukurice atď. atď.

Obrázkové cenníky na žiadost zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň
strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadost prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadost ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa zbavia všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovnerie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 23. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tisská K 20.30—21.30, stolnobelohradská K 20.20—21.00, peštianska K 20.40—21.10, banátska K 20.30—21.65. — *Raž*: prvotriedna K 14.30—15.20, druhotriedna K 14.00 do 14.30. — *Jačmeň*: prvotriedny K 12.50—12.60, druhotriedny K 11.90—12.40. — *Proso*: K —, do —. — *Ovos*: prvotriedny K 14.30—15.20, druhotriedny K 13.70—14.10. — *Kukurica*: K 10.95—11.15 *Repica*: K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.40	17.00	16.50	16.10	15.50	14.60	13.60
		č.	7	7 1/2	8		
		K	12.30	10.40	6.10		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7.30, hrubé K 8.40.

Strova: Fazula obyčajná biela K 19.50—20.50 fazula strakavá K 14.00—14.75. — *Hrach*: nelúpaný čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 46.00—54.00. — *Šošovica*: čistá K 22.00—26.00. — *Konopné semä*: K 20.00 do 21.00. — *Mak*: K 58.00—60.00. — *Rasca* (kmín): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 156.00—157.00 vidiecka K 000.00—000.00.

Datelinové semä: Červená datelina K 64.00—76.00, lucerna jasnozrná K — za 100 kg.

Lekvár: srbský K — bosenský K — po 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 89.00 do 90.00, kockový K 91.50—92.50, žltý K — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 35.50, fiumánsky White-Star (***) K 29.50 za 100 kilogr. so sušom.

Spiritus: Ražinovaný odanený vo veľkom 178.00 do 179.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom: jeden baril 50.50—51.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 162.00—163.00, 3-kusová K 164.00—165.00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.20—4.40, žlté K 5.80—6.00 za 100 kilov.

Slivy: bosenské (100 kusové) K — srbské (100 kusové) K — po 50 kilogrammoch

Vajcia: prima uhorské K 66—70, od Tisy K 67—68, sedmohradské K 66—67 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec vo veľkom.

Maslo: kľčaj K 2.70—2.90, k vareniu K 1.80—4.02

A vonatok indulása Bpest ny. p. udvarról.

Érvényes 1910 május 1-től.

A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
hová				hová				honnán				honnán			
vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme
148	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12 05	sz. v.	Szeged, Szolnok	143	8 51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	157	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 35	*	Ersekújvár, Ipolyság	4106	12 10	*	Esztergom	145	5 05	*	Dunakeszi-Alag	193	1 20	*	Nagymaros
718	5 50	*	Szeged, Szolnok	14029	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	723	5 25	*	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
152	6 00	*	Göd	128	12 25	sz. v.	Nagymaros	725	5 35	*	Cegléd	103	1 40	*	Páris, Wien
4102	6 10	*	Esztergom	114	12 45	*	Wien	4101	5 50	*	Esztergom	508	1 50	*	Kolozsvár, Tóvis,
150	6 20	*	Rákospalota-Ujpest	160	12 55	*	Rákospalota-Ujpest	139a	5 55	*	Nagymaros	163a	2 00	*	Sz.-Németi, Szolnok
6502	6 35	*	Lajosmizse, Kecskemé	182	1 30	*	Dunakeszi-Alag	725a	6 00	*	Cegléd	159	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
102	6 50	k. ost. ex. v.	(Wien, Páris, Ostende, London)	4114	1 50	*	Piliscsaba	147	6 05	*	Rákospalota-Ujpest	4107	2 05	*	Esztergom
512	7 00	gy. v.	Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszeben, Kőrösmező	504	2 00	gy. v.	(Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó)	6505	6 10	*	Lajosmizse	161	2 40	*	Dunakeszi-Alag
1404	7 05	*	Zsolna, Berlin	126	2 10	sz. v.	Párkány-Nána	721	6 20	*	Szolnok, Cegléd	163	3 00	*	Rákospalota-Ujpest
104	7 55	*	Nagyszombat, Wien	164	2 15	*	Rákospalota-Ujpest	901b	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	6507	3 20	*	Kecskem., Lajosmizse
154	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	4108	2 20	*	Esztergom	701c	6 30	*	Konstantinápoly, Bukarest	163a	4 00	*	Rákospalota-Ujpest
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	106	2 30	gy. v.	Wien, Páris	139	6 35	sz. v.	Nagymaros	713	4 05	*	Temesvár J., Szeged
712	8 30	sz. v.	(Temesvár, Karanseb., Bázias)	120	2 35	sz. v.	Galánta	1407	6 40	*	Berlin, Zsolna	127	4 10	*	Nagymaros
134	8 45	*	Nagymaros	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	217	7 15	tszsz	Párkány-Nána	4109	5 00	*	Esztergom
4104	9 05	*	Esztergom	722	2 45	sz. v.	Cegléd	709	7 20	sz. v.	Bukarest, Bázias	215	5 30	tszsz	Ersekújvár
116	9 20	*	Wien, Berlin	6504	2 50	*	Lajosmizse, Kecskemé	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Maramarosziget)	165	5 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
156	9 40	*	Rákospalota-Ujpest	184a	3 10	*	Nagymaros	149	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	135	5 45	*	Nagy-Maros
6503	11 15	*	Lajosmizse, Kecskemé	166	4 10	*	Rákospalota-Ujpest	117	7 40	*	Páris, Wien	115	5 55	*	Wien, Berlin
158	11 20	*	Rákospalota-Ujpest	130	4 20	*	Nagymaros	4103	7 45	*	Esztergom	14015	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
1361	11 35	*	Nagymaros	716	4 30	*	Szeged	6501	7 50	*	Kecskem., Lajosmizse	707	6 35	*	Orsova, Bázias
730	11 55	*	Cegléd	108	5 15	gy. v.	Wien	151	7 55	*	Göd	167	6 40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
				138	5 20	sz. v.	Szob	727	8 05	*	Cegléd	105	7 10	gy. v.	Wien
				724b	5 40	*	Cegléd	131	8 10	*	Párkány-Nána	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				168	5 50	*	Rákospalota-Ujpest	719	8 25	*	Kiskunfélegyháza	169	7 45	*	Rákospalota-Ujpest
				124a	6 00	*	Nagymaros	123	8 45	*	Párkány-Nána	4115	8 10	*	Piliscsaba
				124b	6 10	*	Cegléd	153	9 10	*	Dunakeszi-Alag	137	8 20	*	Nagymaros
				724	6 35	*	Nagymaros	705	9 20	gy. v.	Szeged	125	8 50	*	Párkány-Nána
				4110	6 40	*	Esztergom	1403	9 40	*	Berlin, Zsolna	107	9 05	gy. v.	Wien
				726	6 45	*	Cegléd, Szolnok	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	729	9 20	sz. v.	Cegléd
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Berlin	155	10 25	*	Rákospalota-Ujpest	4111	9 25	*	Esztergom
				124	6 55	sz. v.	Párkány Nána	715	10 40	*	Szeged	6503	9 30	*	Kecskem., Lajosmizse
				170	7 00	*	Rákospalota-Ujpest	119	11 15	*	Galánta	171	9 35	*	Dunakeszi-Alag
				142a	7 20	*	Vác				1406	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna	
				728	7 25	*	Cegléd				511	9 55	*	(Nagyszeben, Brassó, Kolozsvár, Stanisla	
				6506	7 40	*	Lajosmizse				4115a	10 00	sz. v.	Piliscsaba	
				172	8 00	*	Dunakeszi-Alag				1413	10 10	*	Vác	
				710	8 05	*	Bukarest, Bázias				129	10 25	*	Nagymaros	
				132	8 20	*	Párkány-Nána				113	10 35	*	Wien	
				4112	8 30	*	Esztergom				6513	10 40	*	Osa	
				1408	8 40	*	Zsolna, Berlin				717	11 00	*	Szeged, Szolnok	
				118	9 30	*	Wien, Páris				101	11 05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende,	
				502	9 35	gy. v.	(Kolozsvár, Bukarest, Stanisla				171a	11 20	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	
				706	10 15	*	Szeged, Bázias, Bukarest				121	11 50	*	Ersekújvár	
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				172a	10 35	*	Rákospalota-Ujpest								
				140	11 10	*	Nagymaros								
				902	11 20	k. o. exp. v.	Belgrád, Konstantinápoly								
				7027	11 30	*	Bukarest, Konstantinápoly								

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5 53	sz. v.	Esztergom	4007	9 10	sz. v.	Esztergom
4003	7 48	sz. v.	Esztergom	4009	5 20	*	Esztergom
4005	10 04	*	Esztergom	4013	8 21	*	Piliscsaba
				4011	9 31	*	Esztergom
				4015	10 07	*	Piliscsaba

